

دانشگاه صنعت نفت آبادان

فعالیت‌های آموزشی در سطوح عالی در صنعت نفت ایران به صورت زسومی در سال ۱۳۱۸ با تأسیس آموزشگاه فنی آبادان شروع شد. با توسعه‌ی این آموزشگاه، نام آن به دانشکده‌ی فنی آبادان و سپس به دانشکده‌ی نفت آبادان (Abadan Institute of Technology) تغییر یافت. با توجه به گسترش فعالیت‌های آموزشی دانشکده‌ی نفت آبادان و نیاز کشور به تربیت نیروهای متخصص دثر صنایع نفت و گاز، این دانشکده در سال ۱۳۶۸ به دانشگاه صنعت نفت ارتقا یافت.

برنامه‌های آموزشی در آموزشگاه فنی آبادان توأم با کار بود و دانشجویان که به عنوان کارمند استخدام می‌شدند، دو پنجم وقت خود را در آموزشگاه و سه پنجم آن را در پالایشگاه آبادان صرف کارآموزی می‌کردند. بدین ترتیب پس از یک سال آموزش مقدماتی تمام وقت و چهار سال آموزش توأم با کار با درجه‌ی کارشناس فنی در رشته‌های شیمی نفت، مهندسی پالایش، مهندسی مکانیک و مهندسی برق فارغ‌التحصیل و عهده‌دار مسئولیت‌های مختلف، عموماً در پالایشگاه آبادان می‌شدند.

در سال ۱۳۳۵ با تغییر سیستم آموزشی در صنعت نفت کشور که متأثر از زمان و شرایط موجود بود، نام آموزشگاه به دانشکده‌ی فنی آبادان تغییر یافت. برنامه‌های آموزشی بر روی رشته‌ی مهندسی عمومی متمرکز گردید و دانشجویان از سال چهارم دبیرستان و از طریق امتحان ورودی و مصاحبه پذیرفته می‌شدند. سال ۱۳۴۰ آخرین سال پذیرش دانشجو در این دوره بود که دانشجویان به مرور تا سال ۱۳۴۵ فارغ‌التحصیل شدند.

در سال ۱۳۴۱ مجدداً با تغییر برنامه‌های آموزشی، نام دانشکده‌ی فنی آبادان نیز به دانشکده‌ی نفت آبادان تغییر یافت. برنامه‌ی جدید تحصیلی نیز در رشته‌ی مهندسی نفت در گرایش‌های پالایش، اکتشاف و معدن و همچنین رشته‌ی بازرگانی و علوم اداری در گرایش‌های مدیریت و حسابداری تدوین گردید. در این دوره نیز برنامه‌های آموزشی شامل تحصیل توأم با کارآموزی بود که سه سال آموزش تمام وقت و یک سال کارآموزی در واحدهای مختلف صنعت نفت را در بر می‌گرفت.

دانشجویان در پایان تحصیل با درجه‌ی کارشناسی فارغ‌التحصیل و عموماً در صنعت نفت استخدام می‌شدند. از سال ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۹ بنا به نیاز صنعت نفت، برخی از رشته‌ها راه‌اندازی و یا از گردونه‌ی برنامه‌های آموزشی خارج شدند. با شروع جنگ تحمیلی، چون امکان استقرار دانشکده در آبادان غیر ممکن بود، ابتدا در سال ۱۳۶۰ دانشکده به گچساران منتقل گردید. به دنبال بازگشایی دانشگاه‌ها در آذر ماه ۱۳۶۱ فعالیت‌های آموزشی دانشکده پس از یک سال فعالیت در گچساران، در سال ۱۳۶۲ به مکان فعلی دانشکده‌ی نفت اهواز منتقل گردید.

در سال ۱۳۶۸، پس از پایان شرایط جنگی در کشور با صدور مجوز تأسیس دانشگاه صنعت نفت از طرف وزارت فرهنگ و آموزش عالی، کلیه‌ی مؤسسات آموزشی موجود در وزارت نفت تحت پوشش دانشگاه قرار گرفتند. برای وزارت نفت نیز این فرصت فراهم گردید تا در راستی تحقق اهداف مورد نظر صنعت و براساس مقررات شورای عالی انقلاب فرهنگی و مجوز شورای گسترش وزارت فرهنگ و آموزش عالی ضمن پوشش دادن واحدهای آموزشی موجود در صنعت نفت، اقدام به تأسیس دیگر مراکز علمی، آموزشی و پژوهشی در سطوح مختلف نماید. از آن جمله می‌توان به تأسیس دانشکده‌ی مهندسی شیمی و پتروشیمی شهید تندگویان آبادان در بهمن ماه سال ۱۳۷۰ در محل قبلی دانشکده‌ی نفت آبادان و مرکز تحقیقات دانشگاه صنعت نفت در سال ۱۳۷۱ در محل دانشکده‌ی نفت اهواز اشاره نمود.

در حال حاضر دانشگاه صنعت نفت دارای سه دانشکده، یک مجتمع آموزشی و دو مرکز تحقیقات است. این مراکز علمی عبارتند از:

- دانشکده‌ی نفت اهواز
- دانشکده‌ی نفت آبادان
- مجتمع آموزشی علوم دریایی محمودآباد
- دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی و مدیریت
- مرکز تحقیقات نفت تهران
- مرکز تحقیقات نفت اهواز

یکی از دستاوردهای تربیت متخصصین در این دانشگاه، ملی شدن صنعت نفت بود که برگ زرینی در تاریخ ایران محسوب می‌شود. متخصصین دانشکده‌ی نفت آبادان در راه‌اندازی بخش‌های مختلف پالایشگاه آبادان، شگفت‌جهانیان را برانگیختند، در حالی که برخی از کشورهای خارجی ادعا کرده بودند که ایرانی‌ها حتی نمی‌توانند آب آشامیدنی تصفیه کنند. با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و اعمال تحریم‌های مختلف، تربیت‌یافتگان این دانشگاه نقش مهم دیگری را در جهت قطع وابستگی به بیگانگان ایفا نموده‌اند.

دانشگاه صنعت نفت یک مرکز علمی شناخته شده در سطح جهانی است و تاکنون چهره‌های درخشانی را به صنایع نفتی جهان معرفی نموده است. متخصصین تربیت شده‌ی این دانشگاه نقشی اساسی در استقلال فنی کشور و ملی شدن صنعت نفت ایفا نموده‌اند. این دانشگاه یکی از قدیمی‌ترین دانشگاه‌های کشور است و با کادر علمی برجسته‌ی خود در زمینه‌ی موضوعات مورد بحث صنعت نفت، نقش استثنائی را در کشور ایفا می‌کند. این دانشگاه علاوه بر امور آموزشی، در زمینه‌های پژوهشی نیز بسیار فعال است.

با توجه به اهمیت صیانت منابع عظیم نفت و گاز در کشور، تربیت نیروی انسانی متخصص جهت توسعه و بهره‌برداری بهینه از این منابع در زمره‌ی اولویت‌ها و اهداف راهبردی وزارت نفت قرار دارد. جهت نیل به این هدف، دانشگاه صنعت نفت مأموریت دارد تا با بسیج تمامی امکانات در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری، این نیاز مهم را برآورده سازد. لذا دانشگاه صنعت نفت علاوه بر ارائه‌ی دوره‌های تخصصی در مقاطع مختلف، با ایجاد زمینه‌ی همکاری با دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور، به این امر مهم اهتمام ورزیده گام‌های اساسی برداشته است.

از آن میان می‌توان به اعزام دانشجویان به خارج از کشور در مقاطع کارشناسی ارشد و همکاری با دانشگاه‌های داخل کشور جهت راه‌اندازی رشته‌های بالادستی نفت اشاره نمود. از سوی دیگر، دانشگاه صنعت نفت در کنار انجام امور آموزشی، از پیشرفته‌ترین امکانات پژوهشی نیز برخوردار بوده و با ایجاد رابطه‌ی نزدیک با صنعت نفت کشور و مراکز علمی تحقیقاتی خارج از کشور، به سطح توانمندی نیروهای تربیت شده هرچه بیشتر افزوده است.

این دانشگاه با مجموع فضای بالغ بر ۳۷۰,۰۰۰ متر مربع و با بیش از ۷۰ عضو هیئت علمی، فعالیت گسترده‌ای را برای تربیت نیروهای متخصص جهت رفع نیازهای صنعت نفت کشور انجام داده است. در حال حاضر دانشگاه صنعت نفت در سه دانشکده‌ی خود در شهرهای اهواز، آبادان و تهران در رشته‌های بالادستی نفت در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد اقدام به پذیرش دانشجو می‌نماید و کلیه‌ی دروس تخصصی، به زبان انگلیسی ارائه می‌شود. هم‌چنین این دانشگاه در مجتمع آموزشی علوم دریایی خود در شهرستان محمودآباد، به آموزش دانشجویان در رشته‌های دریانوردی می‌پردازد. رشته‌های بالادستی و سایر رشته‌های مرتبط با صنعت نفت در این دانشگاه عبارتند از:

- مهندسی بهره‌برداری از منابع نفت
- مهندسی مخازن نفت
- مهندسی حفاری و استخراج نفت
- مهندسی اکتشاف نفت
- مهندسی فراوری و انتقال گاز
- مهندسی بازرسی فنی
- مهندسی ایمنی و بازرسی فنی
- مهندسی ایمنی و حفاظت
- مهندسی ابزار دقیق و اتوماسیون
- اقتصاد انرژی (مدیریت اقتصاد نفت)

علاوه بر این دانشگاه صنعت نفت در قالب طرح‌های ذیل به تربیت نیروی انسانی متخصص پرداخته است:

- اجرای طرح دکترای مهندسی نفت به طور مشترک با دانشگاه صنعتی شریف و پژوهشگاه صنعت نفت.
- اجرای طرح Double Major در مقطع کارشناسی.

- اجرای طرح Dual Degree در مقطع کارشناسی ارشد با همکاری دانشگاه‌های IFP فرانسه، Curtin استرالیا و Calgary کانادا
- اجرای طرح دوره‌های دریانوردی در رشته‌های افسر دومی عرشه و مهندس سومی موتور
- اجرای طرح MBA در مقطع کارشناسی ارشد

در سال‌های اخیر در این دانشگاه، روند جذب جوانان نخبه و با استعداد کشور با ارائه امتیازات و تسهیلات ویژه جهت افزایش توانمندی‌های علمی ایشان، رشد چشمگیری یافته است. باتوجه به سمت‌های بلاتصدی موجود در بخش بالادستی صنایع نفت و گاز و با عنایت به طرح‌های توسعه‌ی میداین نفت و گاز و افزایش بهره‌وری میداین موجود (و بالطبع توسعه‌ی بخش‌های خصوصی مرتبط با این صنایع)، تربیت حداقل ۲۰۰۰ نفر در سطح کارشناسی ارشد تا پایان برنامه‌ی چهارم و حداقل ۱۵۰ نفر در سطح دکتری، چشم‌انداز روشنی را پیش روی جوانان مستعد و علاقه‌مندی قرار می‌دهد که دل در گروی پیشرفت و توسعه‌ی روزافزون میهن اسلامی خود نهاده‌اند.

دانشکده‌ها:

* دانشکده‌ی نفت تهران

دانشکده نفت تهران در سال ۱۳۳۶ با هدف تربیت نیروی متخصص در زمینه‌های مورد نیاز شرکت ملی نفت (با نام آموزشگاه حسابداری) تأسیس شد.

ابتدا با جذب دانشجو در زمینه‌های مالی و حسابداری به تربیت دانشجو پرداخته و در زمانی کوتاه توانست با کادری مجرب و اساتید با تجربه به معروف‌ترین دانشکده در کشور در زمینه‌ی حسابداری و مالی کشور تبدیل شود. با گذشت زمان دانشکده فعالیت خود را افزایش داده و در رشته‌های دیگری نظیر کارشناسی مدیریت صنعتی و بازرگانی، کارشناسی مهندسی کامپیوتر، کارشناسی ارشد مهندسی نفت، کارشناسی ارشد اتوماسیون و ابزار دقیق، MBA و دکترای مهندسی نفت به جذب و تربیت دانشجو پرداخته است.

مایه‌ی خوشبختی است که دانشکده‌ی نفت تهران به عنوان یکی از دانشکده‌های دانشگاه صنعت نفت توانسته است با رعایت استانداردهای بالای آموزشی و همکاری با دانشگاه‌های معتبر خارجی، کارشناسان کارآمد و برجسته‌ای را تربیت نماید که هم‌اکنون در مسئولیت‌های کلیدی و پراهمیت صنعت نفت مشغول به خدمت می‌باشند.

گروه‌های آموزشی:

- گروه ابزار دقیق و اتوماسیون
- گروه مدیریت و اقتصاد نفت
- گروه مهندسی انرژی
- گروه مهندسی نفت

* دانشکده‌ی نفت اهواز:

فعالیت‌های آموزشی دانشکده‌ی نفت اهواز از سال ۱۳۶۲ (در زمان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و تعلیق فعالیت‌های دانشکده‌ی نفت آبادان) آغاز شد. این فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در زمینه‌ی مهندسی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی انجام می‌شد.

در سال‌های اخیر به دلیل اهمیت شاخه‌ی بالادستی صنعت نفت، گروه‌های آموزشی در زمینه‌ی مهندسی نفت، مهندسی گاز و حفاظت، ایمنی و بازرسی فنی آغاز به کار نمودند که آغاز رسمی ارائه‌ی دوره‌های مهندسی نفت سال ۱۳۷۹ بود. در حال حاضر گروه‌های آموزشی علوم پایه و زبان، مهندسی گاز، مهندسی بهره‌برداری مخازن و مهندسی حفاری در این دانشکده فعالیت می‌کنند.

گروه‌های آموزشی:

- گروه علوم پایه و زبان
- گروه مهندسی بهره‌برداری مخازن
- گروه مهندسی حفاری
- گروه مهندسی گاز

* دانشکده‌ی نفت آبادان

در سال ۱۳۱۸ به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز پالایشگاه آبادان مجموعه‌ای در ابتدا با نام آموزشگاه فنی آبادان در محل فعلی دانشکده‌ی نفت آبادان شروع به کار نمود.

در سال ۱۳۳۵ دانشکده‌ی فنی آبادان (Abadan Institute of Technology) با برنامه‌ی مهندسی عمومی شروع به کار نمود. انتخاب دانشجویان برای برنامه‌ی مهندسی عمومی بعداً متوقف گردید و آخرین دوره در سال ۱۳۴۵ فارغ‌التحصیل شدند. مدارک اعطا شده از سوی این مؤسسه در سطح بین‌المللی پذیرفته و معتبر شناخته می‌شود و تعدادی از فارغ‌التحصیلان این مؤسسه جهت تکمیل تحصیلات خود راهی دانشگاه‌های خارج از کشور می‌شدند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و خروج کارشناسان خارجی از کشور و لزوم گردش و گسترش صنعت نفت و اداره کردن این صنعت عظیم به دست کارشناسان و متخصصان ایرانی و همچنین مسئله‌ی بازسازی بخش‌های مهمی از صنایع نفتی که در طول جنگ تحمیلی صدمه دیده بود، کمبود کادر فنی و متخصصین صنعت نفت را آشکار ساخت.

در این زمان دانشکده‌ی مهندسی شیمی و پتروشیمی شهید تندگویان آبادان در محل فعلی دانشکده‌ی نفت آبادان طی موافقت‌نامه‌ی شماره‌ی ۱۴۵۶۴/۵۷۳۸/۳۴ مورخ ۱۳۶۸/۱۲/۲۴ وزارت فرهنگ و آموزش عالی، اقدام به پذیرش دانشجویان نمود.

گروه‌های آموزشی:

- گروه بازرسی، مهندسی ایمنی و حفاظت
- گروه علوم پایه و زبان
- گروه مهندسی اکتشاف نفت

* مجتمع آموزشی علوم دریایی محمودآباد

مجتمع آموزشی علوم دریایی محمودآباد در قسمت جنوبی دریای خزر به فاصله‌ی دویست کیلومتری شمال شرقی تهران واقع شده و فعالیت آموزشی خود را از سال ۱۳۶۳ در زمینه‌ی آموزش‌های دریایی آغاز و از سال ۱۳۶۸ با توجه به تشکیل دانشگاه صنعت نفت رسماً به عنوان یکی از واحدهای آموزشی آن دانشگاه مشغول به تربیت نیروهای متخصص دریایی است.

با توجه به الزامات ۹۵-STCW- مبنی بر استقرار سیستم کیفیت ISO، این واحد به عنوان یکی از اولین مراکز آموزشی دریایی کشور موفق به دریافت تأییدیه‌ی استقرار سیستم کیفیت گردید و در پی آن با دریافت مجوز اجرای ۱۹ دوره‌ی تخصصی افسری و کوتاه‌مدت دریایی از جمله رادار/آرپا سطح عملیاتی رادار آبرور، بقا در دریا، PSSR، VHF، OTTP، IG کمک‌های اولیه (مقدماتی و پیشرفت) و.. اقدام به برگزاری این دوره‌ها نموده است. این مرکز قادر است با عنایت به توانمندی‌های موجود از جمله سیمولاتور عرشه و موتورخانه‌ی کشتی به عنوان یکی از مجهزترین مراکز دریایی کشور در راستای تربیت نیروی کارآمد دریایی گام‌های مؤثری بردارد.

از دیگر فعالیت‌های انجام شده در این دانشکده برگزاری دوره‌های بلندمدت در مقاطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در رشته‌های دریانوردی- عرشه، کشتی- موتور و الکترونیک و مخابرات دریایی می‌باشد که فارغ‌التحصیلان مقاطع مختلف هم‌اکنون در ارگان‌های دریایی کشور به‌ویژه شرکت ملی نفتکش ایران، شرکت نفت فلات قاره و شرکت پایانه‌های صادرات مواد نفتی مشغول به خدمت می‌باشند.

امکانات آموزشی، کمک آموزشی و رفاهی

سیمولاتورهای نیروی رانش کشتی رانی از نوع دیزل و بخار، سیمولاتور ژنراتور سکان و هدایت کشتی، سیمولاتور IG، سیمولاتور کنترل (PLC)، سیمولاتور الکترونیک بویلر، سیمولاتور ناوبری، کارگاههای مجهز ملوانی و کشتی داری، برق و الکترونیک و همچنین کتابخانه و مرکز سمعی و بصری مناسب از دیگر امکانات این واحد محسوب می گردد. ضمناً سایت کامپیوتر و اینترنت مجهز دانشکده نیز به عنوان یک بازوی قوی در خدمت گروههای مختلف آموزشی قرار گرفته است.

امکانات رفاهی این مجتمع نیز شامل خوابگاههای مناسب و شبانه روزی و رستوران جهت دانشجویان می باشد. این مرکز دانشگاهی در راستای تأمین بخشی از نیروهای متخصص مورد نیاز صنعت دریانوردی کشور و گسترش فعالیت های خود برنامه ریزی هایی در مقاطع کارشناسی رشته های مهندسی کشتی گرایش موتور، الکترونیک و مخابرات دریایی، دریانوردی گرایش ناوبری، افسر دومی عرشه و مهندس سومی موتور به عمل آورده است که امید است در آینده با اجرای این دوره ها موجب اعتلای بیشتر آموزش دریایی کشور گردد.

گروه های آموزشی:

گروه برنامه ریزی و مدیریت (ناوبری)

گروه علوم و کامپیوتر

گروه مهندسی دریایی (مکانیک و برق)